

РОЗДІЛ 5

ДЖЕРЕЛЬНІ БАЗИ (БІБЛІОГРАФІЯ. ФІЛЬМОГРАФІЯ)

УДК 016:78(477):781.93

Світлана ПРОТАСОВА (Київ)

БІБЛІОГРАФІЯ ЗИМОВОЇ ОБРЯДОВОЇ МУЗИКИ УКРАЇНЦІВ: МАТЕРІАЛИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ (НА ДОПОМОГУ МОЛОДОМУ ДОСЛІДНИКОВІ ТА ВИКЛАДАЧЕВІ)

*Проблемна науково-дослідна лабораторія етномузикології
НМАУ ім. П.І. Чайковського (ЛЕК)
Тел.: 067 1245298, e-mail: svitlana.protasova@ukr.net*

Мета публікації – зібрати воедино, по-можливості, усі основні публікації на тему «Українська народна музика зимових свят». Перелік охоплює роботи, що містять описи різдвяно-новорічних звичаїв і ритуалів, дослідження музичного фольклору та нотно-текстові матеріали колядок і щедрівок з різних регіонів України, а також з українських етнічних територій, які нині знаходяться в адміністративних межах сусідніх держав. Окрім наукового, публікація має педагогічне спрямування – ним обумовлена наявність у ній спеціального розділу, де укладений стислий список матеріалів, рекомендованих для викладачів.

Ключові слова: український фольклор, зимові ритуали, колядки та щедрівки, бібліографія, нотографія, фольклор і педагогіка

Традиційна музика зимового обрядового циклу як особливе явище в українській етнічній культурі уже з 19 ст. – з часів зародження вітчизняної етномузикології – привертала увагу вчених, музикантів, літераторів. По-ступово склалася доволі солідна бібліографія українського зимового музичного фольклору, яка налічує більше ста праць вітчизняних та зарубіжних дослідників – етномузикологів, філологів, етнографів. Це – роботи, різні за масштабами, спрямованістю, поглядами авторів, фор-мою та рівнем наукової досконалості. Серед них можемо знайти як видані друком монографії, підручники, окремі статті, матеріали конференцій, реферати, нотні збірники, так і роботи на правах рукопису – дисертації, студентські дипломні та курсові роботи.

Зимовий пісенний цикл є чи не найбагатшим в українському обрядовому фольклорі. В архівах і публікаціях календарно-обрядових пісень колядки та щедрівки є першими за кількістю; вони й донині побутують практично в кожному селі. Така їх перевага над іншими календарно-обрядовими жанрами частково може пояснюватися взаємним накладанням двох історичних хвиль зимових свят – язичницького народження «Нового Сонця» (зимове сонцестояння) та християнського народження єдиного Бога (Різдво Христове). Подвійна значимість зимового пісенного репертуару міцно закріпилася у пам'яті українців ще й багатократною повторюваністю пісень у поважному сакральному різдвяно-новорічному дійстві – ритуальному обході дворів. Наслідком цього, очевидно, і є значна кількість народних різдвяно-новорічних творів, опублікованих не лише у наукових збірниках – регіональних, полі- та моножанрових, але й популярних пісенниках.

Основою переліку послуговували відомості зі структурованого електронного файлу BIBLIO-LEK (Excel),

створеного І. Клименко у сер. 2000-х і пізніше наповненого Г. Пеліною. До укладення переліку долучилися всі співробітники ЛЕК. Автор підбрала майже 200 джерел, присвячених «зимовій» тематиці, переслідуючи такі цілі:

- по-перше, укласти перелік важливих нотних видань, котрі містять зразки зимового фольклору;
- по-друге, зібрати основний масив опублікованих досліджень та описів зимових традицій українців та відповідного музичного матеріалу (переважно етномузикологічних праць) за період від кінця 19 ст. до 2017 р. Список охоплює явища з усієї української етнічної території, в тому числі з місцевостей, що знаходяться за межами сучасного державного кордону¹;
- по-третє, додати до цього списку значну частину рукописних робіт відповідного спрямування, невідомих широкому загалу.

Додатковою метою даної публікації є виділення в окремий список певної кількості базових етнографічних та етномузикологічних праць, на які читачам можна спиратися у їх педагогічній роботі (переважно, на рівні середньої ланки освіти).

В українській етномузикології публікації на тему музики до зимових обрядів з'явилися наприкінці 19 ст. (у доробках О. Потебні, М. Лисенка). У першій половині 20 ст. найґрунтовніші дослідження належали Філарету Колесі, Клименту Квітці. Новий потужний поштовх

¹ Зокрема, з території Полісся (Прип'ятського та Деснянського), де культура білорусів і українців в музично-типологічному сенсі є спільною. Також враховано окремі спільні українсько-молдавські, українсько-польські, українсько-російські культурні перетини.

у вивченні різдвяно-новорічної пісенності дав у 70-х рр. минулого століття В. Гошовський. Від початку 2000-х років намітилася зростаюча динаміка зацікавленості науковців зимовою темою. У більшості етномузикологічних публікацій розглядаються жанрові особливості зимового комплексу пісень (більше половини із наведених у списку). Особливо гострий інтерес виникає до питання ритмотипології зимових наспівів (25% від загальної кількості статей) і, як наслідок – до проблем мелоареалогії (кожна десята робота). Серед регіональних досліджень пісень зимового циклу найбільша кількість публікацій присвячена Полісся та Карпатам.

На сучасному етапі розвитку вітчизняної науки одним з актуальніших став її мелогеографічний напрям, важливою метою якого є створення етномузикологічного атласу України. Для цього необхідна обширна фактологічна база музичних матеріалів, що охоплювала б усю українську етнічну територію. Таке непросте завдання потребує об'єднання зусиль багатьох дослідників, а також використання достовірних матеріалів, зібраних і опублікованих попередніми науковцями. У цьому контексті серйозного значення набувають і студентські курсові та дипломні роботи, що містять нотні записи місцевого фольклору. Хоча ці роботи, як правило, ще не можуть претендувати на яскраві відкриття, втім часто містять детальний опис особливостей пісенного фольклору однієї місцевості, села, району. Зимова тема в студентських дослідженнях досить популярна – за кількістю звернень вона посідає третє місце після весільної та регіонально-жанрової. Польовий матеріал, власноруч зібраний, перевірений та опрацьований під проводом наукового керівника-етномузиколога, стає цінним джерелом інформації і допомагає заповнити «білі плями» на музично-етнографічних картах майбутнього атласу. Так, наприклад, у Рівненському гуманітарному університеті лише за 10 років (з 1997 по 2007) було захищено близько 280 курсових та дипломних робіт з етномузикології.

Найціннішими джерелами для етномузикознавців по праву вважаються такі, що містять безпосередню інформацію у вигляді фольклорно-етнографічних описів, пісенних текстів та їх нотних записів. Найбільш достовірну та придатну для дослідження інформацію науковець може отримати лише з матеріалів, оформлених належним чином: з детальною нотацією, впорядкованою за сучасними правилами й вимогами, та повним набором паспортичних даних.

Щодо нотних збірок українського зимового фольклору, список яких уміщено у переліку, можна зауважити, що якість їх абсолютно різна – від слухових записів більш ніж сторічної давнини у хорівій або «романсовій» обробці до деталізованих транскрипцій останніх 30-ти років. Десятки пісенників, які містять загальновідомі й популярні різдвяні колядки та щедрівки, але не мають наукової вартості, залишені нами поза увагою. Разом з тим, у списку вміщені (не зважаючи на їх недосконалість з позицій сучасної методики) найдавніші публікації українських зимових пісень від кінця 19 ст., у зв'язку з їх науково-історичною значимістю. Включені також найважливіші канадські та американські видання українського фольклору, підготовлені представниками діаспори. Як відомо, історичні землі українського етносу значно виходять за межі сучасних державних кордонів. Отже, щоби відобразити зимовий обрядовий репертуар українців, що мешкають на території сусідніх держав, бібліографія доповнена також збірниками матеріалів, записаними від них.

Із майже семи десятків наведених збірок третина видана у Львові, у тому числі, публікації кінця 19 століття. Так, у 1914 році Науковим Товариством імені Т. Г. Шевченка опубліковані чи не найдавніші записи українських зимових пісень. За свідченням В. Гнатюка, який упорядкував це зібрання, воно містить колядки, зафіксовані ще у 20-х роках 19 ст. З. Доленгою-Ходаковським; решта матеріалу охоплює весь наступний період до 1913 року. У львівських нотних виданнях представлений, головним чином, фольклор галицьких земель. Частина пісень подано у вигляді хорівих обробок.

Друга третина вказаних у статті нотних збірок опублікована у Києві. Здебільшого це пісні з різних регіонів України та різного історичного «віку» – від найдавніших обрядових до сучасних кантів та різдвяних «шлягерів».

Серед регіональних видань найбільший відсоток складають збірки, видані у Польщі (колядки та вертепи), а також публікації, що представляють деякі північні області України (Волинську, Рівненську, Житомирську).

Втім, нотні зразки присутні й у більшості етномузикологічних статей, а також у дисертаційних, дипломних, курсових роботах, присвячених або безпосередньо зимовій темі, або жанровому опису певного регіону. Дуже часто ці роботи подають досі невідомі фольклорні матеріали і, таким чином, стають засобом їх введення у науковий обіг. Цим пояснюється та обставина, що до бібліографічного списку потрапили й рукописні роботи студентів українських вишів мистецтва та культури.

Структура бібліографічного списку

Перший розділ (I) «Перелік загальної нотографії, описів та досліджень» складається з 2-х підрозділів:

ІА. Нотографія зимової обрядової музики українців: старші публікації, антології, популярні зібрання, аранжування (за хронологією);

ІБ. Загальнотеоретичні дослідження зимової обрядової музики українців та супутніх обрядів і текстів, джерелознавчі публікації, подані в алфавітній послідовності.

Другий розділ (II) являє собою список публікацій за регіонами (регіони України розташовані за алфавітним порядком)². Для кожного регіону спочатку даються нотні зібрання, потім – аналітичні роботи.

Третій підрозділ (III) склали роботи на правах рукопису, переважно студентські курсові та дипломні (розташовані за регіонами)³.

Четвертий розділ (IV) Переліку має педагогічну спрямованість, він містить літературу з етнографії зимової обрядовості та власно музикознавчі джерела.

² За необхідності назви робіт дублюються кілька разів у відповідних підрозділах Переліку.

³ Подано ту частину студентських робіт, інформацію про які було знайдено в етномузикологічних публікаціях. Більша частина дипломних робіт, виконаних у НМАУ, існує у цифровому вигляді (Word) або відсканована і доступна для дистанційної роботи. Рукописи інших курсових та дипломних робіт зберігаються в установах, де їх було захищено. Підкреслимо надзвичайну актуальність створення електронної бази даних етномузикологічної інформації. Переведені у цифровий формат, регіональні студії молодих дослідників отримають доступ до використання їх матеріалів ширшим колом наукової спільноти. Цілком зрозуміло, що використання ідей, думок і висловлювань, запозичених у публікаціях і рукописах, без відповідних посилань, порядок і форма яких встановлені українським законодавством, заборонені.

Даний огляд є спробою зібрати разом інформацію про основні опубліковані та рукописні джерела, об'єднані темою «Зимовий обрядовий фольклор українців», і ознайомити читачів зі станом її дослідження на теперішній час. Публікація не претендує на вичерпність інформації та передбачає подальше її розширення й доповнення. Передусім це стосується педагогічного розділу, який може поповнюватися викладачем з огляду на регіональні традиції регіону, де знаходиться навчальний заклад чи звідки походять учні, студенти.

Праці з Переліку доступні для ознайомлення у бібліотеках вишів, у тому числі, музичних академій Києва та Львова, Рівненського державного гуманітарного університету, Харківського державного університету мистецтв. Велика частина статей та збірок наразі існують в електронному вигляді. Так, майже всі випуски київського («Проблеми етномузикології») та львівського («Етномузика») часописів доступні для електронного перегляду на офіційних сайтах НМАУ та ЛНМА.

Светлана Протасова (Київ)

БИБЛИОГРАФИЯ ЗИМНЕЙ ОБРЯДОВОЙ МУЗЫКИ УКРАИНЦЕВ: МАТЕРИАЛЫ И ИССЛЕДОВАНИЯ (В ПОМОЩЬ МОЛОДОМУ ИССЛЕДОВАТЕЛЮ И ПРЕПОДАВАТЕЛЮ)

Цель публикации – собрать воедино, по возможности, все основные публикации на тему «Украинская народная музыка зимних праздников». Списки охватывают работы, содержащие описания рождественско-новогодних обычаев и ритуалов, исследования музыкального фольклора и нотно-текстовые материалы колядок и щедривок из разных регионов Украины, а также с украинских этнических территорий, которые сейчас находятся в административных границах соседних государств. Кроме научной, публикация имеет педагогическую направленность – этим обусловлено наличие специального раздела, где помещен сжатый список материалов, рекомендованных для преподавателей.

Ключевые слова: украинский фольклор, зимние ритуалы, колядки и щедривки, библиография, нотография, фольклор и педагогика

Svitlana Protasova (Kyiv)

THE BIBLIOGRAPHY OF THE WINTER RITUAL MUSIC OF UKRAINIANS: MATERIALS AND RESEARCHES (TO HELP A YOUNG RESEARCHER AND TEACHER)

The purpose of the publication is to collect together all the main publications on the theme "Ukrainian folk music of Christmas and New Year holidays". The lists contain works describing Christmas and New Year habits and rituals, the research assignments of musical folklore and the music score and text materials of the New Year songs and Christmas carols from different regions of Ukraine, as well as from the Ukrainian ethnic territories that are now in the administrative boundaries of the neighboring countries. Another goal along with the primary scientific course is to help teachers of folklore subjects in different educational institutions. An additional short list of the main scientific articles and materials recommended is available (addressed specifically for lecturers). Key words: Ukrainian folklore; Winter rituals; Christmas carols and New Year songs; Bibliography; Notography; Folklore and pedagogy.

Key words: Ukrainian folklore; Winter rituals; Christmas carols and New Year's songs; Bibliography; Notography; Folklore and pedagogy

ПЕРЕЛІК ЗИМОВОЇ НОТОГРАФІЇ ТА БІБЛІОГРАФІЇ

Нотні джерела позначені квадратиками, дослідження – кружечками, джерела рукописних фондів – білими кружечками. Роботи типологічно-географічного спрямування, супроводжені мелогеографічними картами та значним числом нотних зразків, відзначені сірою заливкою.

У дужках (за деякими винятками) вказана кількість зимових творів та/або їх номери.

Збірник «Проблеми етномузикології» позначено аббревіатурою ПЕ з відповідним номером випуску; серію «Слов'янська мелогеографія» – СМ.

I – ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНОЇ НОТОГРАФІЇ, ОПИСІВ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

IA. НОТОГРАФІЯ ЗИМОВОЇ ОБРЯДОВОЇ МУЗИКИ УКРАЇНЦІВ: старші публікації, антології, популярні зібрання, аранжування (за хронологією)

- Колесса Ф. На щедрій вечір: Хор мужеський а сарелла. Львів, 1893. (Музикальна бібліотека, вип. 18) Див.: 1909; Колесса Філарет. Музичні твори / Підготував до друку Микола Колесса, ред. Софія Грица. Київ, 1972.
- Нижанківський О. Коляди: для чоловічого хору без супроводу // Львів, 1895. Друге видання. [Б. д.].
- Лисенко М. Колядки і щедрівки // Українські обрядові пісні в п'ятьох збірниках. Уложив для мішаного хору М. Лисенко. 3б. 3. Київ, 1897. Перевидання: Українські обрядові пісні. Київ: Мистецтво, 1956. (Микола Лисенко, Зібрання творів: У 20 т. Т. 20).
- Лисенко М. Збірка українських народніх пісень в хорівому розкладі, пристосованих для учнів молодшого й підстаршого віку у школах народніх / Упорядив М. Лисенко. Київ, 1908. Перевидання: Українські народні пісні. Київ: Мистецтво, 1958. (Лисенко Микола. Зібрання творів: У 20 т. Т. 19).
- Біликівський І. Коляди: для дитячого хору або жіночого, також чоловічого з фортепіано. [Б. м.], 1909.
- Людкевич С. Чи дома, дома: Щедрівка. Для мішаного хору без супроводу. Львів, [1910–1913?].
- Кишакевич Й. Західно-українські коляди: Для мішаного хору без супроводу. Львів, [Б. д.]. (Духовно-музичні твори Йосипа Кишакевича, № 1).
- Гнатюк В. Колядки і щедрівки: У 2 ч.: Ч. 1. Львів, 1914. (Етнографічний збірник Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові: Том XX).
- Гнатюк В. Колядки і щедрівки: У 2 ч.: Ч. 2. Львів, 1914. (Етнографічний збірник Наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові: Том XXVI).
- Леонтович М. [Колядка та щедрівка]. Київ, 1918 (літографія). Див.: Леонтович М. Хорові твори / Загал. ред. М. Гордійчука. Київ, 1970 (1977).
- Квітка К. Українські народні мелодії. Київ, 1922. (85 зим. зразків: №№ 126-195; 668-699).
- Коляди і щедрівки: для мішаного хору. Львів, 1923.
- Купчинський Т. Бог предвічний народився: Популярна збірка коляд на мішаний хор. Львів, 1924.
- Коляди або пісні з нотами на Різдво Христове. Жовква, 1925.
- Купчинський Т. Вселенная, веселися: Збірка українських коляд і щедрівок. Львів, 1928.
- Гайдай М. Народні обрядові мелодії різдвяної гри "Коза" // Матеріали до етнографії й антропології. Львів, 1929. Т. XXI-XXII.
- Вахнянин Б. Бог предвічний: На щедрій вечір. Львів, 1933. У 2-х частинах.
- Гайдай О. Ой гордопшишний пан господарю: Вибір колядок та щедрівок. Прага, 1940.
- Людкевич С. Христос родився, славіте!: Збірка коляд і щедрівок для чоловічого хору. Львів, 1943. (Бібліотека Інституту Народної Творчості, № 29).
- Людкевич С. Слава во вишних Богу!: Збірка коляд і щедрівок для мішаного хору. Львів, 1943. (Бібліотека Інституту Народної Творчості, № 30).

- Колядки та щедрівки: Зимова обрядова поезія трудового року / упоряд.: Дей О.І., Гуменюк А.І.; Відп. ред.: Рильський М.Т. Київ, 1965. Серія "Українська народна творчість".
- The Ukrainian Winter Folksong Cycle in Canada. Ottawa : National Museum. Bulletin 236, 1970.
- Klymasz, Robert B. (Robert Bogdan). Ukrainian winter folksong cycle in Canada / by Robert B. Klymasz. Textes prepared and songs recorded by the author. Music transcriptions by Kenneth Peacock. Ottawa : Information Canada, 1970.
- Мишанич М. Музично-етнографічний архів: у 3 кн. Львів, 1983, 1984, 1988. [Галичина, Карпати, Волинь, Надсяння]. (70 зимових зразків).
- Ukrainian Folk Calendary Songs with Musical Scores and Choreography. Winnipeg: Pip Eva.Trident Press, LTD, 1987. 525 pp.
- Щедрий вечір. Українські народні пісні : Пісенник / упоряд. та передмова Н.Д. Якименко. Київ : Муз. Україна, 1989.
- Ой, радуйся, земле! (Колядки та щедрівки) : Для старшого дошк. та молодш. шк. віку. Київ : Веселка, 1990. 14 с.
- Українські колядки і щедрівки / Ред. В.Пономаренко [з англ.мовного бібліогр. опису: Ukrainski koliadky i shchedrivky – Ukrainian Christmas Carols & Epiphany Carols. / Ponomarenko, V.M. (red.). Muzychna Ukraina, Kyiv; c1991. 238pp; in Ukr.; hard cover; words with notes – Istorija ta teksty koliadok i shchedrivok History and texts of Christmas Carols and Epiphany Carols]
- Український кант XVII-XVIII століть / упоряд., вст. стаття і примітки Л.В. Івченко. Київ : Муз. Україна, 1990. 1999 с.
- Колядки на Різдво Христове / упоряд. П. Дудар. Київ : Дух і літера, 2002. 128 с.
- Колядки. Щедрівки. Вертепи. Київ : Дух і літера, 2002. 128 с.
- Колядки і щедрівки / Укладач Н. Манько. Львів : Свічадо, 2003. 200 с.
- Яциневич Я. Канти: Для мішаного хору. Львів, [Б. д.].
- Колядки та щедрівки : Репертуарний збірник нар. пісень / упоряд. Л. Яценко, К. Міщенко. Київ, 2005. 185 с.
- Шевчук І. Калинові барви / Переднє слово В. Ковалюка. Кн. 2. Львів, 2005. С. 3.
- Колядки і щедрівки : зб. / підготовка текстів М. Филипчук, іл. З. Косицької ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського. Київ : Задруга, 2007. (Художні видання).
- Українські народні пісні в записах Михайла Гайда / голов. ред. Г.А. Скрипник ; наук. ред. і упоряд. М.М. Гайдай ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М.Т.Рильського. Київ., 2010. 304 с. (16 зразків)
- Іваницький А. Український обрядовий фольклор західних земель : Музична антологія (Бесарабія. Буковина. Волинь. Галичина. Гуцульщина. Закарпаття. Лемківщина. Підляшшя. Поділля. Полісся. Покуття. Холмщина) / Відп. ред. Г.А. Скрипник ; упоряд. та вступ. стаття А.І. Іваницького. Вінниця : Нова книга, 2012. 624с. : нот.

ІБ. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗИМОВОЇ ОБРЯДОВОЇ МУЗИКИ УКРАЇНЦІВ ТА СУПУТНІХ ОБРЯДІВ І ТЕКСТІВ, ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ ПУБЛІКАЦІЇ (ЗА АБЕТКОЮ)

- *Виноградова Л.* Зимняя календарная поэзия западных и восточных славян. Генезис и типология колядования. Москва : Наука, 1982. 256 с.
- *Гошовский В.* Типы украинских колядок и их структурно-ритмические разновидности у славян // У истоков народной музыки славян. Очерки по музыкальному славяноведению. Москва : Советский композитор, 1971. С. 81–138.
- *Дей О.* Величальні пісні українського народу // Колядки та щедрівки. Київ, 1965. С. 9–40.
- *Дей О.* Українські колядки і щедрівки в дослідженнях слов'янських вчених // Слов'янське літературознавство і фольклористика. Вип. 2. Київ, 1966. С. 101–114.
- *Єфремов Є.* Зимові пісні. Колядки і щедрівки // Історія української музики: У 7 т. / НАН, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. Т.1. Кн.1. Київ: Видавництво ІМФЕ, 2016. С. 41–55.
- *Єфремов Є.* Ритмокомпозиційна будова традиційних колядок та щедрівок – розмаїття і єдність // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 8–15.
- Зимовья песни. Калядки і шчадройкі / АН БССР Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору; уклад. сістэм., уступ. артыкул і камент. А. І. Гурскага; рэд. М. Я. Грынблат. Мн. : Навука і тэхніка, 1975. 736 с.
- *Квитка К.* Об историческом значении календарных песен // Квитка К. Избранные труды: В 2 т. / Сост. и коммент. В.Л. Гошовского. Т. 1. Москва : Советский композитор, 1971. С. 73–99.
- *Квитка К.* Песни украинских зимних обрядовых празднеств // Квитка К. Избранные труды: В 2 т. / Т. 1. Москва, 1971. С. 103–155.
- *Клименко І.* Алгоритм монографічного вивчення ключових слов'янських обрядово-пісенних форм ("макротипів") (на прикладі колядок з віршем 5+5+3) // ПЕ-8 (СМ-4). Київ, 2013. С. 45-63+карти
- *Клименко І.* Зимовий обрядово-пісенний цикл в українців: ключові форми та їх картографування (До проблеми візуалізації мелоаналітичних параметрів на географічних картах) // ПЕ-7 (СМ-3). Київ, 2012. С. 110–12+карти К.11–17.
- *Клименко І.* Українська зимова макроареалогія у контексті слов'яно-балтського ранньотрадиційного меломасиву (СБРМ). Частина 1 // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 15-20.
- *Клименко І.* Українська зимова макроареалогія у контексті слов'яно-балтського ранньотрадиційного меломасиву (СБРМ).Частина 2: Індексований реєстр зимових мелоформ // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 8–18+карти.
- *Колесса Ф.* Ритміка українських народних пісень. Львів, 1907.
- *Колесса Ф.* Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті // Колесса Ф. Музикознавчі праці / Підгот. до друку С.Й. Грица. Київ : Наукова думка, 1970. С. 368–397.
- *Коваль В.* Українське Різдво і музика // Різдво в нашому домі / ред.-упоряд. М. Падура. Львів, 2003. С. 287–293.
- *Коробов О.* Зимова обрядовість українців у фокусі об'єктиву (матеріали до укладання відеохрестоматії) // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 109–116.
- *Коропніченко Г.* Традиційні колядні наспіви Київщини в контексті дослідження перехідних зон // ПЕ-4. Київ, 2009. С. 132–153.
- *Курочкін О.* Мисливський субстрат новорічної пісні-міфу «го-го-го коза» // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. Ковальчук В. Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 37–42.
- *Курочкін О.* Українські новорічні обряди. "Коза" і "Маланка". Опішне, 1995.
- *Лисенко М.* Обрядовые украинские песни [видозва] // Черниговские губернские ведомости. 1895. 19 августа. Скорочене перевидання в українськомо перекладі: 3 листа до редакції "Черниговские губернские ведомости" // Лисенко М.В. Про народну пісню і про народність в музиці / Редакція і примітки М. М. Гордійчука. Київ : Мистецтво, 1955. С. 42–43.
- *Луканюк Б.* Усічення // ПЕ- 1 / упоряд. О. І. Мурзіна. Київ, 1998. С. 34-49.
- *Луканюк Б.* Лінеарність у мелегенетичних студіях // Народна музика Волині та Полісся [Упоряд. Р. І. Дзвінка, Ю. П. Рибак]. Рівне, 2014. С. 97–117. [Фрагмент про зимові мелодії: С. 104–115]
- *Мажейка З.* Напевы зимовых песен (сучасны стан; тыпы калядных напевау і раёны их пашырэння) // Зимовья песни. Калядки і шчадройкі. Мінск, 1975. С. 28–50.
- *Потебня А.* Объяснения малорусских и сродных народных песен : Вып. 2 : Колядки и щедровки. Варшава : тип. М. Земкевича, В. Новаковского, 1883–1887. 809 с.
- *Протасова С.* Бібліографія зимової обрядової музики українців: матеріали і дослідження (на допомогу молодому дослідникові та викладачеві) // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 101–108.
- *Терещенко О.* "Маланка" в передстеповому й степовому Правобережжі та на східному Поділлі // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 28–49+карта+30 нот.
- *Терещенко О.* Наддністрянський (україно-молдавський) новорічний обряд «Оранки». Нотатки про синтетичну природу фольклору // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 19–35 +26 нот.
- *Хомик В.* Колядки і щедрівки // Наше слово, № 1–2. Warszawa, 1962.
- *Чембанюк О.* Деякі проблеми виконавства обрядових пісень різдвяно-новорічного циклу // Усна епіка: етнічні традиції та виконавство / Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої пам'яті Ф. Колесси та А. Лорда. Київ, 8–14 вересня 1997 р. Ч. 2: М–Я. С. 130–134.
- *Якименко Н.* Із спостережень над структурою колядок // Народна творчість та етнографія. 1984. № 2. С. 74–79.
- *Якименко Н.* Про ритміку колядок // Музика. 1984. № 4. С. 8–9.

- Якименко Н. Взаємозв'язок ритмічної структури колядок і весільних пісень // Народна творчість та етнографія. 1984. № 5. С. 73–77.
- Якименко Н. Генезис жанру колядки та його взаємозв'язки з іншими народнопісенними жанрами (На матеріалі українського музичного фольклору): дис. ... канд. мист. (17.00.03) / Київ, 1984. 410 с. : нот.

II – ПЕРЕЛІК РЕГІОНАЛЬНОЇ НОТОГРАФІЇ, ОПИСІВ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

ВОЛИНЬ

- Kolberg O. Wolyń: Obrzędy, melodii, pieśni / Z brulionow pośmiertnych przy współudziale S. Fiszera i F. Szopskiego wydał F. Tretiak / Oskar Kolberg. Wrocław, Poznań, 1964. (Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie, t. 36).
- Календарні пісні Великої Волині // Збірник народних пісень. Рівне : РДІК, 1997. 144 с.
- Народні мелодії [У 2 ч.] / 3 голосу Лесі Українки списав і упорядив Климент Квітка. Київ, 1917/1918. 229 с. (№№ 42-49).
- Пісні з Волині / упор. О. Ошуркевич, М. Стефанишина. Київ : Муз. Україна, 1970. 334 с.
- Цехміструк Ю. Народні пісні Волині: Фонографічні записи 1936/1937 років / Джерельні матеріали та видання Б. Столярчука; відчитання та заг. редакція Б. Луканюка. Львів: Рівне, 2006. 480 с. (10 зим. зразків)
- Колодюк А. Традиційні зимові наспіви середнього межиріччя Горині й Случі: збереження та сучасний стан // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 66–80+карта+26 нот.
- Лукашенко Л. "Кугутання" в зимовій обрядовості північно-західної України: наспів та контекст // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 50–55.
- Панчук О. Із спостережень над структурою щедрівок на Волині // Народна творчість та етнографія. 2005. № 1. С. 69–75.
- Серко О. Зимові мелотипи середньої Волині // Народна музика Волині та Полісся: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції до 35-річчя кафедри музичного фольклору та 200-річчя з дня народження Оскара Кольберга (Рівне, 31 жовтня - 1 листопада 2014 р.) / Упоряд. Р. І. Дзвінка, Ю.П. Рибак. Рівне, 2014. С. 165–171.

ГАЛИЧИНА, Надсяння

- Kolberg O. Sanockie – Krosnienskie. Wrocław; Poznań: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 1972. Т. 35. (20 зим. зразків)
- Kolberg O. Przemyskie / Z materiałów pośmiertnych wydał Izidor Kopernicki. Wrocław, Poznań, 1964. (Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie, t. 35) (20 зр.)
- Галицько-руські народні мелодії, зібрані на фонограф Йосифом Роздольським, списав і зредував Станіслав Людкевич : Ч. 1–2. Львів, 1906, 1907 (1908). (28 зразків: №№ 140–166).
- Мишанич М. Щедрівки // Народні співи Галичини. Кн. 3. Львів, 1996.
- Народна вокальна творчість Львівщини : у 2-х т. / ЛНМА імені М. Лисенка; ПНДЛ МЕ. Львів, 2017. Т. 1: Мелодії. 374 с. (93 зимових зразки). Т. 2: Тексти. 424 с.
- Пісні з Львівщини : Пісенник / упоряд. Ю. Корчинський. К. : Муз. Україна, 1988. 448 с.

КАРПАТСЬКА ЗОНА:

Карпати, Прикарпаття

- Народні пісні сіл Гаї Верхні та Гаї Нижні на Дрогобиччині / Записи, нот. транскр., упорядкув., вст. ст. Л. Федоронько. Дрогобич, 2008. 504 с.
- Gałązka V. Kołedy Podkarpacka. Podgorze. Krosno, 2011. Т. II. 417 p.
- Gałązka V. Kołedy Podkarpacka. Pogranicze polsko-ruskie. Jarosław-Krosno, 2012. Т. III. 560 p.
- Kolberg O. Obrazy etnograficzne: Pokucie. Wrocław; Poznań : PTL; PWN; LSW, 1962. Т. I. Reedycja fotoofsetowa. (DWOK; t. 29) (14 зим. зразків)
- Kolberg O. Sanockie – Krosnienskie. Wrocław; Poznań: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze, 1972. Т. 49. (40 зим. зразків)
- Бабинський Я. Народні театралізовані музичні дійства: вертеп та Маланка на Покутті // Музика та дія в традиційному фольклорі : 36. наук. пр. / упоряд. В. Коваль, Б.Ю. Янівський. Львів, 2001. С. 5–16.
- Бабинський Я. Трансформація церковних колядок під впливом народно-пісенної традиції // Традиційна музика Карпат: християнські звичаї та обряди. Івано-Франківськ, 2000. С. 43–53.
- Коваль В. До питання еволюції колядкових форм: декілька спостережень над колядками с. Дуба // Народознавчі зошити : двомісячник Інституту народознавства Національної Академії Наук України. 1999. № 3 (27). С. 376–378.
- Коваль В. До питання про трансформацію колядкових форм : пропуск (випадання). За матеріалами з Північно-Західного Підгір'я // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. 1999. № 2. С. 110–113. (Серія: Мистецтвознавство).
- Коваль В. До питання трансформації щедрівок форм (за матеріалами з околиць на північний захід від Горган) // Етномузика : збірка статей та матеріалів на честь 125-ліття Климента Квітки / упор. Б. Луканюк. Львів, 2006. Число 1. 236 с. (Наукові збірки ЛНМА ім. М. В. Лисенка; вип. 12).
- Коваль В. До проблеми мелотипології тридольних щедрівок із висхідним іоніком у музично-ритмічній формі (за матеріалами зимових наспівів з околиць на північний захід від Горган) // ПЕ-6 (СМ-4). Київ, 2012. С. 69–74.
- Коваль В. Трансформаційно-модифікаційні процеси в 13-складових колядках (за матеріалами з околиць на північний захід від Горган) // ПЕ-8 (СМ-4). Київ, 2014. С. 64–75 + карта К4а.
- Кушлик Л. Народні музичні інструменти в календарних обрядах на Гуцульщині // Традиційна музика Карпат: Християнські звичаї та обряди (до 2000-річчя Різдва Христового присвячується): Матеріали. Івано-Франківськ, 2000. С. 54–60.
- Хай М.І. Бойківський «Вертеп» у с. Вовче: До проблеми автентизму традиції // Музика та дія в традиційному фольклорі : 36. наук. пр. / упоряд. В. Коваль, Б.Ю. Янівський. Львів, 2001. С. 17–30.
- Хай М. Ембріональні форми антифонно-поліфонічного мислення в сучасному колядницькому обряді бойків // Традиційна музика Карпат: Християнські звичаї та обряди (до 2000-річчя Різдва Христового присвячується): Матеріали. Івано-Франківськ, 2000. С.20-42.

Закарпаття

- Гошовський В. Українські пісні Закарпаття / [перекл. Р. Мисько-Пасічник, В. Пасічник, ред. В. Пасічник]. – Львів : Львівська наук. бібліотека ім. В. Стефаніка НАНУ, 2003. – 446 с. (10 зразків: № 1-4, 28, 62, 63, 138, 168, 196).
- Народні пісні подкарпатських русинів / Зобрали Д. Задор, Ю. Костюк, П. Милославський. Факс. вид. Ужгород : Карпати, 1992. Ч. 1. 112 с. : нот.
- Колесса Ф. Старинні мелодії українських обрядових пісень (весільних і колядок) на Закарпатті // Науковий збірник товариства "Просвіта". Ужгород, 1923. Т. 10. С. 121–152. (Перевидання під тією ж назвою: Колесса Ф. Музикознавчі праці. Київ, 1970. С. 368–397).
- Пеліна Г. Ареали поширення колядок базової структури 5+5+3 в історичних межах Мараморошини // ПЕ-8 (СМ-4) Київ, 2013. С. 76–80+карта
- Пеліна Г. Музичні жанри різдвяно-новорічного періоду на Мараморошині: мелогографічний аспект // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 56–61+карта

НАДДНІПРЯНЩИНА

Правобережжя

- Стародавні пісні Степової України та Східного Поділля / упоряд. Н. Терещенко, О. Терещенко. Кіровоград, 1998. 60 с. (28 зразків).
- Любимова А. Зимові пісні правобережжя Дніпропетровської області // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 77–83 + карта
- Пшенічкіна Г. Традиційні зимові наспіви правобережної Черкащини: типологічна і географічна опозиція Наддніпрянщини і Поділля // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 62–76 + карта + 17 нот.
- Терещенко О. "Меланка" в передстеповому й степовому Правобережжі та на східному Поділлі // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 28–49+карта+30 нот.

Лівобережжя

- Коропніченко Г. Традиційні новорічні наспіви Київщини в контексті дослідження перехідних зон // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 81–89 + нот.
- Пшенічкіна Г. Традиційні зимові мелодії у басейні верхньої Самари // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 90–100+карта
- Сопілка-Зачишків Т. «Радуйся, земле»: Традиційні колядки і щедрівки Полтавщини : Анот. до CD. 2002.
- Сопілка Т. Щедрівки у пісенній традиції Полтавщини (за матеріалами експедицій 1986–2000 рр.) // ПЕ-2. Київ, 2004. С. 240–254 + карта

ПІДЛЯШШЯ, ХОЛМЩИНА

- Пісні з Холмщини і Підляшся. Списані Д. Я.Сенчиком між 1896 і 1906 рр. // Мельодії українських народніх пісень з Поділля і Холмщини, зібрані Л.Плосайкевичем і Я.Сенчиком. Львів, 1916. С. 63–108. (34 зразки: №№ 53–86, 88).
- Традиційні пісні українців північного Підляшся (За матеріалами експедицій 1999–2001 років Лариси Лукашенко та Галини Похилевич) / Упорядкування, вступна стаття і нотні транскрипції Л. Лукашенко; загальна редакція Б. Луканюка. Львів : Камула, 2006. 308 с. (25 зим. зразків).
- Лукашенко Л. Зимові обрядові насліви Північного Підляшся // Етномузіка / упоряд. І. Довгалюк. Львів, 2008. Число 4 : Збірка статей та матеріалів на честь 100-ї річниці збірника «Галицько-руських народних мелодій» Осипа Роздольського та Станіслава Людкевича. С. 57-72. CD. (Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка: вип. 21).
- *Baliszewska Maria*. Elementy polskie i ruskie w pieśni obrzędowej na Podlasiu: Studium analityczno-porównawcze : Praca magisterska, maszynopis. Warszawa : IM UW, 1973.
- *Szymańska Janina*. Stara pieśń podlaska Konopielką zwana // Rok glogerowski. Białystok, 1985. S. 114–148.

ПОДІЛЛЯ

- Колядки та щедрівки / Обласний центр народної творчості. Вінниця, 1999.
- Пісні Поділля / Упор. С. В. Мишанич. Київ: Наукова думка, 1976. 513 с.
- Пісні Явдохи Зухи. Записав Гнат Танцюра / упоряд., передм. та прим. Ю. Юзвенко, М. Яценка. К. : Наукова думка, 1965. 810 с.
- Стародавні пісні Степової України та Східного Поділля / упоряд. Н.Терещенко, О.Терещенко. Кіровоград, 1998. 60 с.
- Щедрий вечір. Зимовий календарно-обрядовий фольклор Тернопільщини. Тернопіль, 1998.
- *Заглада Н.* Коза // Матеріали до етнології й антропології. Етнографічна комісія НТШ у Львові. Томь XXI-XXII. Ч. 1. Львів, 1929. С. 277-287.
- *Коропніченко Г.* Традиційні колядні насліви Київщини в контексті дослідження перехідних зон // ПЕ-4. Київ, 2009. С. 132–153.
- *Смоляк О.* Ладозвуковий модуль у щедрівках західного Поділля // Десята конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель. Львів, 2017. С. 170–183.
- *Смоляк О.* Народномузичні форми щедрівок західного Поділля // Музична україністика: сучасний вимір : зб. наук. статей. Вип. 8 : на пошану чл.-кор. АМУ, докт. мист. проф. С. Грици / НАН України. ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, ред.-упоряд. В. Пономаренко. К., 2012. С. 196-208.
- *Терещенко О.* "Меланка" в передстеповому й степовому Правобережжі та на східному Поділлі // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 28–49+карта

ПОЛІССЯ ПРИП'ЯТСЬКЕ

- *Kolberg O.* Białorus-Polesie / Z brulionow pośmiertnych przy współudziale S.Fiszera i F.Szopskiego wydał F.Tretyak / Oskar Kolberg. – Wrocław-Poznań [1968]. – (Kolberg Oskar, Dzieła wszystkie, t. 52).
- *Можейко З.* Песни Белорусского Полесья / Зинаида Можейко. Москва, 1983. Вып. 1; Москва, 1984. (54 зим. тексти, нотації)
- Музичний фольклор з Полісся у записах Ф. Колесси та К. Мошинського / упор., вступ. ст., прим., пер. з пол. С.Грици. Київ: Муз. Україна, 1995. 432 с.: нот. (20 зим. зразків, №№ 1–17).
- *Раговіч У.* Песенны фальклор Палесся : у 3 т. Т. 1: Песни Святочнага календара. Мінск : Вид-во Чатыры чверці, 2001. 527 с. (80 зим. зразків).
- Щедрівки. Запис В. Ковальчука, Т. Пархоменко, А.Українець. Нотація Л. Гапон // Етнокультурна спадщина Рівненського Полісся / упоряд. В.П.Ковальчук. Рівне : Перспектива, 2002. Вип. 2. С. 31–37.

Полісся Західне

- Колядки та щедрівки Зарічненського р-ну. Записи та транскрипції О. Юзюк // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. В.Ковальчук. Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 104–113 : нот.
- Традиційна мастацкая культура беларусаў : У 6 т. Мінск, 2009. Т. 4 : Брэсцкае Палессе: У 2 кн. / А.М. Боганева і інш.
- *Данілович А.* Напевы коляднага пераіода на западнополесско-понеманском пограничье // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 54–65. +карти
- *Клименко І.* Зимові мелоареали південної Пінщини в системі народської мелоареалогії // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. Ковальчук В. Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 27–36.
- *Лукашенко Л.* "Квггтаня" в зимовій обрядовості північно-західної України: наспів та контекст // ПЕ-11 (СМ-5). Київ, 2016. С. 50-55.
- *Лукашенко Л.* Зимові музичні обряди Південної Берестейщини // Музика та дія в традиційному фольклорі : зб. наук. пр. / упоряд. В. Коваль, Б. Ю. Янівський. Львів, 2001. С. 31–44.
- *Рибак Ю.* Зимові мелоформи в народнопісенній культурі верхньоприп'ятського басейну // Поліссезнавство: наукові фольклорно-етнологічні та мистецтвознавчі студії / упоряд. С. І. Шевчук. Рівне : Волинські обереги, 2001. С. 18– 25.
- *Рибак Ю.* Мелотипи зимових обрядів Верхньоприп'ятської низовини // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. Ковальчук В. Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 6– 27.
- *Рибак Ю.* Міні-ареал приспівок до новорічної «Кози» біля витоків Прип'яті // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 36–40+карта

Полісся Середнє

- Колядки та щедрівки с. Білка Березнівського р-ну (за матеріалами експедиції 1999 р.). Записи Ковальчука В. Транскрипції Л. Гапон // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. В.Ковальчук. Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 80–94.
- Колядки та щедрівки с. Люхча Сарненського р-ну. Записи Тишкевич Р. Транскрипції Гапон Л. // Етнокультурна спадщина Полісся / упоряд. В. Ковальчук. Рівне : Перспектива, 2005. Вип. 6. С. 94–104.
- *Эвальд З.* Песни Белорусского Полесья / З. В. Эвальд ; под ред. Е. В. Гиппиуса. Москва : Сов. композитор, 1979. 143 с.
- Народні пісні Березнівщини: за матеріалами експедиції 2013 року / упоряд. Ю. Рибак. Рівне, 2016. 208 с. (34 зимових зразки, №№ 19-53).
- *Єфремов Є. В.* Ритмоструктурні типи календарних наспівів на Київському Поліссі // Полісся України : матеріали історико-етнографічного дослідження / за ред. С. Павлюка, М. Глушка. Вип. 1. Київське Полісся. 1994. Львів : Ін-т народознавства НАН України, 1997. С. 245–259.
- *Коропніченко Г.* Традиційні колядні насліви Київщини в контексті дослідження перехідних зон // ПЕ-4. Київ, 2009. С. 132–153 + нот.
- *Скаженік М.* Зимові пісенні традиції басейну Уборти: до питання взаємозв'язків обрядів та мелотипів // Проблеми етномузикології : зб. наук. статей : Вип. 9 / [ред.-упоряд. О. І. Мурзіна]. Київ, 2014. С.64–75.
- *Скаженік М.* Етномузичний ландшафт басейну Уборти (за обрядами та піснями календарного циклу) : дис. ... канд. мист. (17.00.03) / наук. кер. І. Клименко. Київ, 2011. 180 с. Додатки: 230 с.: 232 нотації, 32 карти; ін.
- *Скаженік М.* Мелоареали ранньотрадиційних зимових наспівів басейну Уборти (Середнє Полісся) // ПЕ-12 (СМ-6). Київ, 2017. С. 41–53 + карти + 27 нот.
- *Скаженік М.* Мелогографічний ландшафт басейну Уборти (за матеріалами річного обрядово-пісенного циклу) // ПЕ-5 (СМ-1). Київ, 2010. С. 43–55; карти К9– К13.

Полісся Східне (Деснянське)

- Добрий вечір. Коляда (різдвяно-новорічні свята Кролевеччини) / упоряд. Н.Сфименко, О.Гончаренко. Суми, 2000.
- *Гончаренко О.* Ходють, блудють калядовнічки : Збірка зимових обрядових пісень. [2009].
- Народні пісні Чернігівщини у запису В.В. Дубравіна / упоряд. В.Г. Дубравіна. Чернігів : ДКП РВВ, 2001. 364 с.
- *Ой красна-рясна калинонька в лузі* (збірка колядок та щедрівок, записана на Чернігівщині) : Нотн. зб. / запис та упорядк. В. І. Полевик ; Чернігівський ОЦУкрНТ. Чернігів, 1992. 50 с.
- Пісні Сумщини. Українські народні пісні : Пісенник / Фольклорні записи В. В. Дубравіна Київ : Музична Україна, 1989. 503 с.: нот.
- Традиційна мастацкая культура беларусаў. У шасці тамах. Т. 6. Гомельскае Палессе і Падняпроўе. Мінск, 2001–2013.
- *Гончаренко О.* Обрядові пісенні жанри Сумщини // ПЕ-5 (СМ-1). Київ, 2010. С. 31–42.
- *Карпенко С.* Зимовий обрядово-пісенний цикл Східної Чернігівщини (межиріччя Десни і Сейму) // ПЕ-6 (СМ-2). Київ, 2012. С. 75–96+карта+41 нот.
- *Марченко Ю.* Зимние празднично-поздравительные песни в районах русско-белорусско-украинского пограничья. Ч. 1 // Русский фольклор: Материалы и исследования / ред. М.Н. Власова, В.И. Жекулина. С-Петербург: Наука, 1999. Т. 30. С. 321–375.
- *Марченко Ю.* Зимние празднично-поздравительные песни в районах русско-белорусско-украинского пограничья. Ч.2 // Русский фольклор: Материалы и исследования / ред. М.Н. Власова, В.И. Жекулина. С-Петербург : Наука, 2001. Т. 31. С. 238–304.

СЛОБІДЩИНА

- Музичний фольклор Донбасу: календарно-обрядові пісні донецької та суміжних областей / упор. О.В. Тюрікова. Донецьк : Юго-восток, 2009. 341 с.
- Обрядові пісні Слобожанщини (Сумський регіон) / Фольклорні записи та упорядкування В.В.Дубравіна. Суми, 2005. 448 с.
- Пісні Сумщини. Українські народні пісні : Пісенник / Фольклорні записи В. В. Дубравіна Київ : Музична Україна, 1989. 503 с.: нот.
- Гончаренко О. Обрядові пісенні жанри Сумщини // ПЕ-5 (СМ-1). Київ, 2010. С. 31–42.

СЕРІЯ ЗБІРНИКІВ, СТВОРЕНА ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ОБЛАСТЯМИ

- Народні пісні Житомирщини (з колекції збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. стаття Л.О.Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М.Т.Рильського. Київ: Наукова думка, 2012. 723 с.: нот, карти.
- Народні пісні Хмельниччини (з колекції збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. стаття М.К.Дмитренка, Л.О.Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М.Т.Рильського. Київ: Наукова думка, 2014. 720 с.: нот, карти.
- Народні пісні Чернігівщини (з колекції збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2015. 752 с.: нот, карти.
- Народні пісні Київщини (з колекції збирачів фольклору) / упорядкув. та вступ. стаття Л. О. Єфремової ; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ: Логос, 2017. 696 с.: нот, карти.
- Пісні з Волині / упор. О. Ошуркевич, М. Стефанишина. Київ : Муз. Україна, 1970. 334 с.
- Пісні Сумщини. Українські народні пісні : Пісенник / Фольклорні записи В. В. Дубравіна. Київ : Музична Україна, 1989. 503 с.: нот.

ПРИЛЕГЛІ ЗОНИ, СУСІДНІ ЕТНОСИ

- Зимовья песни. Калядки и шчадрюки / Вст. ст. З. Мажейка. Минск : Наука і тэхніка, 1975. 736 с.: нот. (Беларуская народная творчасць).
- Kolegowanie na Lubelszczyźnie / Pod. red. nauk. Jerzego Bartmińskiego i Czesława Hernasa. Wrocław : Polskie towarzystwo ludoznawcze, 1986. 418 s. (за інш. інформацією: 397 s. (Rocznik 25 Literatury ludowej za rok 1981).

Молдовсько-українське пограниччя (зв'язки)

- Мироненко Я. Молдавско-украинские связи в музыкальном фольклоре: история и современность / Я. П. Мироненко; Отв. ред. Е. Б. Визитей; Молд. гос. Ин-т искусств. Кишинев : Штиинца, 1988. 142 с.
- Мироненко Я. Про розселення Хорватів, Тиверців та Уличів (за музично-фольклорними даними) // Третя конференція дослідників народної музики червононоруських (галицько-володимирських) та суміжних земель : Матеріали / ред.-упоряд. Б. Луканюк. Львів, 1992. С. 31–37.
- Терещенко О. Наддністрянський (україно-молдавський) новорічний обряд «Оранки». Нотатки про синтетичну природу фольклору // ПЕ-: Вип. 12. Київ, НМАУ ім. П. Чайковського, 2017. С. 19–35.
- Харчишин О. Маланкові пісні українців Молдови в системі української народної поезії кохання / XXIV Наукова сесія Наукового товариства імені Шевченка (комісія фольклористики та етнографії). Львів, 2013.

Росія: регіони з українським населенням

- Артемьев В., Жиганова С. Современное состояние музыкально-этнографической традиции Ейского и Щербиновского районов Краснодарского края (по материалам фольклорно-этнографической экспедиции Краснодарского государственного университета культуры и искусств). Ростов-на-Дону, 2004.
- Жиганова С. Опыт картографирования обрядового музыкального фольклора Кубани // Этномузыкалогия: история формирования научно-образовательных центров, методы и результаты ареальных исследований: Материалы междунар. научн. конференций 2011–2012 годов / Санкт-Петербургская гос. консерватория им. Н.А. Римского-Корсакова. СПб: Скифия-принт, 2014. С. 487–504.
- Карташова Т. Песенная традиция украинских крестьян в контексте народной культур Дона / дис. ... канд. иск. (17.00.02) ; науч. рук. Т. Рудиченко. Ростов-на-Дону, 2004. 308 с.
- Супрун-Яремко Н. Українці Кубані та їхні пісні: Монографія. Київ: Муз. Україна, 2005. 784 с.: нот.

Росія:

- Дубравин В. Русские календарные песни на Украине. Москва : Сов. композитор, 1974.
- Рудиченко Т. Система жанров донского казачьего фольклора. Ростов-на-Дону, 2007.
- Рудиченко Т. С. Периферийные жанровые формы как дифференцирующий признак локальных стилей донского музыкального фольклора // Этномузыкалогия: история формирования научно-образовательных центров, методы и результаты ареальных исследований: Материалы междунар. научн. конференций 2011–2012 годов / Санкт-Петербургская гос. консерватория им. Н.А. Римского-Корсакова. СПб: Скифия-принт, 2014. С. 468–486.

III. РОБОТИ НА ПРАВАХ РУКОПISУ (ДИПЛОМНІ ТА КУРСОВІ) (РЕГІОНАЛЬНИЙ ПОКАЖЧИК)

Скорочення (місце зберігання):

КНУКІМ – Київський національний університет культури і мистецтв
ЛДМА – Львівська державна музична академія ім. М. В. Лисенка
ЛЕК – Лабораторія етномузикології, Київ
ЛЕМ – Лабораторія етномузикології
НМАУ – Національна музична академія України

ПНДЛ МЕ – Проблемна науково-дослідна лабораторія музичної етнології
РДГУ – Рівненський державний гуманітарний університет
СПГК – Санкт-Петербургська консерваторія ім. Н. А. Римського-Корсакова
ХДАК – Харківська державна академія культури
ХДУМ – Харківський державний університет мистецтв

Волинь

- Дацюк М. Різдвяний вертеп (Рівненська обл.): Дипл. реферат. Рівне, 1997. 15 с. РДГУ
- Добруцький А. Зимові величальні пісні у сс. Хорів, Межирич, Новомалин Острозького р-ну (Рівненська обл.) : Дипл. реферат / Кер. Л. Д. Гапон. Рівне, 2000. 23 с. РДГУ
- Карпеко Л. Українські календарні пісні Волинської обл. : дипл. робота / Кер. В. Гошовський, рецензент З. Штундер. Львів, 1966. 41 с. ЛНМА
- Кошілка Г. Колядування на Житомирщині (за матеріалами з с. Будичани Чуднівського р-ну Житомирської обл.) : Дипл. реферат / Кер. Н. О. Супрун. Рівне, 1999. 11 с. РДГУ
- Мельничук М. Пісні зимового календаря у с. Вовковиї на сучасному етапі (Млинівський р-н Рівненської обл.) : Дипл. реферат / Кер. Ю.П. Рибак. Рівне, 1999. 23 с. РДГУ
- Поліщук А. Обряд «Колядування» (сmt Луків Турійський р-н Волинська обл.): Дипл. реферат / Кер. Н. О. Супрун. Рівне, 2007. 30 с. РДГУ
- Ткачук В. «Щедрий вечор, добрий вечор» (за матеріалами зимових обрядових наспівів с. Старі Кошари Ковельського р-ну Волинської обл.) : Дипл. реферат / Кер. Ю.П. Рибак. Рівне, 2006. 26 с. РДГУ
- Яремчук О. Колядки і щедрівки с. Тинне Рівненського р-ну : Курсова робота / Кер. Л. Д. Гапон. Рівне, 2000. 23 с. РДГУ
- Ящук О. Різдвяна обрядовість українців. Вертепна драма з с. Горинка Кременецького р-ну (Рівненська обл.) : Дипл. реферат. Рівне, 2000. 29 с.

Закарпаття

- Грига О. Новорічно-зимові обрядові пісні с. Лази Воловецького району Закарпатської області : Дипл. реферат / Кер. Н. О. Супрун. Рівне, 1998. 28 с. РДГУ
- Пічугіна М. Колядки (за матеріалами з м. Мукачево Закарпатської обл.) : Дипл. реферат / Кер. Р.В. Цапун. Рівне, 1998. 31 с. РДГУ

Карпати: Гуцульщина

- Рокіщук І. Мелодії зимового періоду Верховинської Гуцульщини (за матеріалами з с. Білоберезка Верховинського р-ну Ів.-Франківської обл.) : Курсова робота / Кер. Ю.П. Рибак. Рівне, 2001. 22 с. РДГУ

Наддніпрянина

- Вовк О. Пісні затопленого краю: Традиційні обрядові пісні з межириччя Дніпра та нижньої Сули. Збірник музично-етнографічних матеріалів : Дипл. робота / Наук. кер. доц., канд. мист. Є. Єфремов. Київ, 2006. 29 с., 99 нотаций і текстів. НМАУ, ЛЕК

- *Сніжко Ю.* Пісенна традиція Середнього Подніпров'я (на матеріалі обрядових пісень Обухівського, Кагарлицького районів Київської обл.) : дипл. робота / Наук. кер. доц., канд. мист. О. Мурзіна. Київ, 1998. 74 с. Додатки 21 с., в т. ч. 87 морфологічних нотацій, 2 карти. НМАУ, ЛЕК
  -
  - *Терещенко А.* Песни христианской сюжетки в традиционном зимнем цикле Степной Украины (от колядки до псалмы) : дипл. робота / Научн. рук. А. Кручинина. Кировоград–С.-Петербург (С.-Петербургская консерватория), 1994. 120 с. : ноты, карты. (архів автора)
  - Поділля Східне**
    - *Копьл С.* Календарная песенность Уманщины: динамика становления традиции : дипл. робота / Научн. рук. Е. Ефремов. Киев : Киевская госконсерватория, 1991. 95 с.: ноты, карты. НМАУ, ЛЕК
    - *Почтар Н.* Різдвяні свята в селі Яланець (Томашпільський р-н Вінницької обл.) : Дипл. реферат / Кер. Н. О. Супрун. Рівне, 1999. 27 с. РДГУ
  - Полісся Західне (Прип'ятське)**
    - *Клименко И.* Календарные песни и обряды Волинского Полесья (на материале Заречненского района Ровенской области) : дипл. робота / Научн. рук. Е. В. Ефремов. Киев : Киевская госконсерватория, 1988. 140 с.: ноты, карты. НМАУ, ЛЕК
    - *Скібіцька І.* Західнополіське вертепне дійство (на прикладі традицій Іваничівського р-ну Волинської обл.) : Дипл. реферат / Кер. В. С. Ярмола. Рівне, 2005. 25 с. РДГУ
  - Полісся Середнє (Прип'ятське)**
    - *Востріков С.* Рокитнівські колядки (с. Рокитне Рокитнівського р-ну Рівненської обл.) : курс. робота / Кер. Л.Д. Гапон. Рівне, 1997. 18 с. РДГУ
    - *Загородня І.* Зимові величальні обряди північної Рокитнівщини: колядування – щедрування : Дипл. реферат / Кер. Ю.П. Рибак. Рівне, 2005. 35 с.
    - *Приходько С.* Обряд колядування (за матеріалами з с. Рудня Дубровицького р-ну Рівненської обл.) : Дипл. реферат / Кер. Л.Д. Гапон. Рівне, 2000. 40 с. РДГУ
    - *Скаженік М.* Календарно-пісенні традиції басейну річки Уборть. Мелогографічний аспект : Магістерська робота / Наук. кер. доц., канд. мист. Е. Ефремов, наук. конс. канд. мист. І. Клименко, реценз. канд. мист. О. Шевчук. Київ, 2003. 82 с., 45 нотацій, 14 карт, 5 джерелознавчих та мелодико-аналітичних таблиць, 31 світлина. НМАУ, ЛЕК
  - Полісся Східне (Деснянське)**
    - *Белосветова И.* Опыт характеристики древнейшего пласта песен Черниговской области (с приложением 58 песен) : дипл. робота / Научн. рук. В.А. Матвиенко. Киевская гос. консерватория, 1981. НМАУ
    - *Карпенко С.* Зимовий обрядово-пісенний цикл Східної Чернігівщини: Дипломна робота / Кер. О. Шевчук. Київ : КНУКіМ, 2001.
    - *Фоменко В.* Зимові обрядові пісні. Колядки та щедрівки Чернігівщини : Курсова робота з методики нотації та аналізу народних пісень / Наук. кер. доц., канд. мист. В.М. Осадча. Харків, 2002. 18 с.: нот. ХДАК
  - Слобідщина**
    - *Великий О.* Стильові особливості зимової обрядової пісенності Слобожанщини. Курсова робота з методики нотації та аналізу народних пісень / Наук. кер. доц., канд. мист. В.М. Осадча. Харків, 1994. 18 с.: нот. ХДАК
    - *Воропаєва О.* Зимові обрядові пісні на території Слобідської України : Курсова робота з музичного фольклору / Наук. кер. доц. кафедри історії та теорії світової та української музичної культури Л.І. Новикова. Харків, 2000. 17 с.
    - *Криворучкова О.* Порівняльний аналіз колядок Харківщини і Сумщини та виявлення на їхньому прикладі типових рис жанру : Курсова робота з музичного фольклору / Наук. кер. доц. кафедри історії та теорії світової та української музичної культури Л.І. Новикова. Харків, 2008. 20 с.
    - *Набок А.* Жанрово-стилістичні особливості щедрівок у фольклорних традиціях Харківщини : курсова робота з методики нотації та аналізу народних пісень / Наук. кер. доц., канд. мист. В.М. Осадча. Харків, 1998. 29 с. : нот. ХДАК
    - *Попова О.* Особливості виконання зимового календарно-обрядового фольклору Харківщини : Курсова робота з методики нотації та аналізу народних пісень / Наук. кер. доц., канд. мист. В.М. Осадча. Харків, 2002. 22 с.: нот. ХДАК
    - *Шевченко А.* Нестрофічні форми в зимових обрядових піснях: Курсова робота з методики нотації та аналізу народних пісень / Наук. кер. доц., канд. мист. В.М. Осадча. Харків, 1998. 17 с.: нот. ХДАК
  - Типологія**
    - *Сербіна Н.* Колядки із десятискладовою основою: До питання про формотворення : Дипломна робота / Наук. кер. Е.Єфремов. Кафедра музичної фольклористики НМАУ ім. П. Чайковського. Київ, 2000. 70 с. НМАУ, ЛЕК
    - *Федорова В.* Структура і композиційні типи в українському обрядовому фольклорі (на прикладі колядок і щедрівок) : Курсова робота з транскрипції народної музики / Наук. кер. доц., канд. мист. В. М. Осадча. Харків, 2008. 24 с. : нот. ХДАК
  - Питання виконавства**
    - *Верьовка Л.* Календарно-обрядова пісенність: характеристика виконавського стилю (на прикладі пісень зимового календаря) : Курсова робота з методики роботи з вокальним ансамблем / Наук. кер. доц., канд. мист. А.В. Гуріна. Харків, 2006. 39 с.
    - *Кривенко К.* Виконавські особливості календарно-обрядових наспівів (пісні зимового календаря) : Курсова робота з методики роботи з вокальним ансамблем / Наук. кер. доц., канд. мист. А.В. Гуріна. Харків, 2006. 35 с.
    - *Артемченко Я.* Виконавські особливості колядок та щедрівок : Курсова робота з історії української вокальної школи / Наук. кер. доц., канд. мист. А.В. Гуріна. Харків, 2004. 19 с.
    - *Нікуліна В.* Календарно-обрядова пісенність: характеристика виконавського стилю (колядки, щедрівки) : Курсова робота з методики роботи з вокальним ансамблем / Наук. кер. доц., канд. мист. А.В. Гуріна. Харків, 2006. 31 с.
- IV РЕКОМЕНДАЦІ ПЕДАГОГАМ** (перелік джерел поданий за хронологічним порядком їх першого видання)
- IV-а. Етнографічна література:**
- *Воропай О.* Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Т. 1. Мюнхен, 1958. 449 с.; Т.2, Мюнхен, 1966. 442 с.
  - *Курочкін О.* Новорічні свята українців. Традиції і сучасність. Київ : Наук. думка, 1978. 192 с.
  - *Виноградова Л.* Зимняя календарная поэзия западных и восточных славян. Генезис и типология колядования. Москва : Наука, 1982. 256 с.
  - *Галаган Г.* Вертепная драма и ея сценическая постановка // Киевская старина. Киев. Томъ І. Октябрь. 1882 г. Сс. 9-38, I-XXXVI.
  - *Скуратівський В.* Покуть. Київ : Довіра, 1992. 236 с.
  - *Скуратівський В.* Святвечір. Нариси-дослідження у двох книгах. Київ : Перлина, 1994. Кн. 1. 288 с.: іл. Кн. 2. 192 с.: іл.
  - *Курочкін О.* Українські новорічні обряди. "Коза" і "Маланка". Опішне, 1995.
- IV-б. Етномузикологічна література:**
- *Колесса Ф.* Ритміка українських народних пісень. Львів, 1907.
  - *Квитка К.* Об историческом значении календарных песен // Квитка К. Избранные труды: В 2 т. / Сост. и коммент. В.Л. Гошовского. Т. 1. Москва : Советский композитор, 1971. С. 73–99.
  - *Квитка К.* Песни украинских зимних обрядовых празднеств // Квитка К. Избранные труды: В 2 т. / Сост. и коммент. В. Л. Гошовского. Т. 1. Москва : Советский композитор, 1971. С. 103–155.
  - *Гошовский В.* Типы украинских колядок и их структурно-ритмические разновидности у славян // У истоков народной музыки славян. Очерки по музыкальному славяноведению. Москва: Советский композитор, 1971. 304 с.
  - *Іваницький А.* Українська народна музична творчість : Навч. посібник / Під ред. М.М. Поплавського. 2-е вид., допр. Київ : Музична Україна, 1999. 222 с.
  - *Іваницький А.* Хрестоматія з українського музичного фольклору: Навч. посібник для вищих навч. закладів культури і мистецтв I-IV рівнів акредитації. Київ, 2008. 520 с.
  - *Клименко І.* Зимовий обрядово-пісенний цикл в українців: ключові форми та їх картографування (До проблеми візуалізації мелодико-аналітичних параметрів на географічних картах) // ПЕ-7 (СМ-3). Київ, 2012. С. 110–12+карти К.11–17.
  - *Ефремов Є.* Зимові пісні. Колядки і щедрівки // Історія української музики: У 7 т. / НАН, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. Т.1. Кн.1. Київ: Видавництво ІМФЕ, 2016. С. 41–55.